

Bismillâhirrahmânirrahîm

Namazın Yüksek Değeri

Namaz, insanı yüce Allah'a (*celle celâluhu*) kavuşturan değeri çok yüksek bir ibadettir. Bu bakımdan Allah'ın insanlara en büyük lütfudur.

Peygamberimiz “.... **Namaz, mü'minin mi'râcıdır**” mealindeki hadisleri ile bu hakikati haber vermişlerdir.(1)

Müslümanlar için bu derece önemli olan namazı, çeşitli yönleri ile tanımaya çalışacağız.

Namazın Önemi:

Namazın, İslam dininde çok yüce bir mevki vardır. Şehadet kelimesinden sonra bu dinin ikinci temel kaidesidir. Allah'a icabet edişin birinci örneğidir.

Namaz, kul ile Rabbi arasında bir bağlantıdır. Tek bir safta, rükua, secdeye varan kullar arasında eşitliğin en güzel örneğidir.

Allah-u Tealâ, Tâhâ Suresinin 14 ncü ayetinde “...**Bana ibadet et... beni anmak için namaz kıl** ” buyurmaktadır.

Namaz, ibadet şekillerinin en üstünüdür. Allah'ı anmanın en mükemmel yoludur. Çünkü namaz, Allah rızası için kılınır. Namaz kılan kul , Allah c.c ile buluşmak üzere ve sırf bu gaye için derlenir, toparlanır, kendine gelir.

Namaz, fâni olan insanla bâki olan Allah arasında bir bağıdır. Namaz, bir zerrelük damla ile bitmek tükenmez derya arasında buluşma zamanı ve yeridir.

Namaz, kaynayıp coşan bir hazinenin anahtarıdır.

Namaz fâni olan şu insanoğlunun, bu daracık kara parçasının sahasından uçup kâinatı ihata eden ilahi kudretin sahasına süzülüştür.

Namaz, kızgın çöl güneşinin altında serin bir ağaç gölgesidir.

Namaz, bir ilkbahar yağmuru ve bitmeyen bir meltemdir.

Namaz, üzgün ve yorgun gönüllerin şefkatli bir el; “ilâhi kudret” tarafından okşanıştır. Bunun için Resul-ü Kibriya, zorluklarla karşılaştığı anlarda “Bizi namaza çağır ya Bilâl”derdi. İşinin

çok olduğu yorgun zamanlarında gönlünü ilâhi haşyetin derinliklerine bırakmak için namaz kılardı.

İslâm, bir ibadet nizamıdır. İbadetlerde birçok ilâhi sırlar gizlidir.

İbadet, sonsuz yolculuğun zahiresi (*azığı*), ruhun istinadgâhı (*dayanağı*), kalbin cilâsıdır. Ne zaman bir ilâhi emir varid olmuşsa bu emri, ferdlerin gönül rızası ile karşılaşması için ibadet, kalplerin anahtarı vazifesi görmüştür.

Allah-ü Tealâ Hac Suresi in 78 nci ayetinde “...Namaz kılın, zekât verin... ve Allah’a sarılın... O’dur sizin sahibiniz... O, ne güzel sahip ve ne güzel yardımcıdır...” buyurmaktadır.

Namaz, güçsüz, zayıf ve fâni ferdi, gerçek kuvvet kaynakları ile birleştirir. Zekât da cemiyet içerisindeki ferdleri birbirine bağlar, dağılıp bozulmamaktan korur. Allah’a sarılmak ise, mabudla kulların ayrılmaz bir bağlanışıdır.

Önce, Allah’a kul olmanın mânasını, ruhlara iyice yerleştirmek lazımdır. Şuurlara şu gerçek kesin olarak oturtulmalıdır: Ortada bir kul bir de Allah vardır. Kul, kulluk vazifesini yapar, yani Allah’a ibadet eder. Tek mabud olan Allah’a ise ibadet edilir. Bunun ötesinde hiçbir şey yoktur. Yeryüzünde bu durumdan ve değerlendirmeden öte bir hareket kalmaz.

İbadet, vicdanda yer eden her harekette, organlarla yapılan her fiilde, hayatta atılan her adımda Allah’a yönelmektir. Doğrudan doğruya Allah’a yönelmek, başka bütün duygulardan sıyrılıp Allah’a ibadetin dışında hiçbir mâna peşinde koşmamaktır.

Akide (*iman, inamış*), getirdiği huzur, emniyet ve memnuniyet havası ile bizatihi bir mükâfattır. Bunun için onun dışında bir başka mükâfat aranmaz.

Mü’min, Rabbine ibadet ederken, onu doğru yola iletmişti, kendisine yaklaştırdığı ve dostluğu ile güven verdiği için şükrederek ibadet eder. Şayet bunun ötesinde bir mükâfat mevzubahs olursa, bu Allah’ın ayrı bir lütuf ve ihsanıdır.

Mü’min, Tanrısını tecrübe etmeye kalkışmaz. Rabbinin kendisine takdir buyurduğunu daha başlangıçta kabul eder. Rabbinin bütün emirlerine daha ilk anda teslim olur. Ondaki gelecek iyilik ve musibetlere daha başlangıçta razıdır. **Bu, çarşı ve pazarda yapılan bir alışveriş değil, emir sahibi ile memur arasındaki bir teslimiyet anlaşmasıdır.** Nefisler, bu mertebeye ulaşıncaya artık Allah’a itâat hususunda her şeyi yapar... Her çeşit isyankârlığı terk eder... İster büyük, ister küçük, ister gizli, ister aşikâr olsun bütün işlerinde Allah’ın mürakabesini gözetir.

Tâhâ Suresinin 132 nci ayeti “**...Ehline namaz kılmalarını emret... kendin de onda devamlı ol...**” mealindedir.

Bir Müslümanın her şeyden önce yapması gereken vazife, evini bir Müslüman evi hâline getirmektir. Bunun için, önce ailesinin “Allah’a bağlayan” farizaları edâ etmesini sağlamak gerekir. Böylece hayatta yüce bir hedefte birleşme imkânı doğar. Bir ev düşünün ki, sâkinlerinin hepsi Allah’a yöneliyor... böyle bir evin havasında, hayat ne kadar tatlı ve mutlu olur. Duygu ve hareketlerde verimli neticelerini sağlayacak hadde kadar namazın ulviyetine ermek ve bunda devamlı olmak gerekir. Kul ancak bu şekilde Allah’ın rızasına ve huzura kavuşur.

A’lâ Suresinin 14 ve 15 nci ayetleri şu mealindedir. “**.... Gerçekten felâh buldu temizlenen... Rabbinin adını anıp namaz kılmış olan...**”

Allah-u Teâlâ, Rabbinin adını anan, O’nun azametini hissederek namaz kılan kimsenin kalbinin temizleneceğini haber veriyor.

Meraic Suresinin 23 ncü ayeti “**....onlar ki namazlarında daimidirler...**” mealindedir.

Namaz, İslâmın bir esası, imanın bir alâmeti olmaktan öte, kulu Allah’a bağlayan bir vasıttır. İnsanın, o kaynaktan beslenmesini sağlar. Rububiyet (*Rab’lik*) makamı ile Ubudiyet (*kulluk*) makamının belirli bir şekilde birbirinden ayrıldığı halisâne ve samimi bir ibadettir. Bu ayette, özellikle namazın sürekliliği belirtilmektedir. Sürekli olarak hiç kopmadan kulu Allah’a bağlayan namaz kastedilmektedir. Nitekim Peygamberimiz “**... Allah katında amellerin en sevimsisi, az da olsa devamlı olandır...**” buyurmuştur.

Ankebut Suresinin 45 nci ayeti “**..Namaz kıl, muhakkak ki namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alı koyar.. Allah’ı anmak en büyük şeydir**” mealindedir.

Namaz kıl... Çünkü namaz kılındığı zaman kişiyi kötülüklerden alıkoyar. Çünkü namaz, gönlü Allah’a bağlar... Gönlü Allah’a bağlı olan kişi ise günah işlemekten, hayâsızlıktan çekinir... Her zaman temiz, her zaman arınmış olarak Allah’a ulaşmak ister.

Peygamberimiz s.av bir hadislerinde “**.. Bir kimse namaz kılar da, namazı onu hayâsızlıktan ve fenalıktan alıkoymazsa, o namaz kendisini Allah’tan uzaklaştırmak başka bir şey yapmaz...**” buyurmuşlardır. Çünkü o kişi, namazı feyzine ermek için değil, sadece namaz kılmış olmak için şeklen kılmıştır. Gerçek manada namaz kılındığı zaman Allah zikredilmiş olur... Şüphesiz ki Allah’ı anmak, mutlak mânada, en büyük şeydir.

Müzemmil Suresinin 8 nci ayeti “**...Rabbinin adını an... ve her şeyi bırakıp yalnız ona yönel...**” mealindedir.

Allah'ın ismini zikretmek, yalnız bu güzel ismi tesbihle yüzler ve binler halinde tekrarlamak demek değildir. Asıl zikir, dil ile birlikte uyanık kalbin zikridir. Veya aynı şekilde bu zikir, namaz da olabilir.

Kur'ân okumada “tebettel'den (2) maksat, Allah'tan başka her şeyden alâkayı kesmek, ibadet ve zikirle bütün halinde ona yönelmek, her türlü meşguliyet ve hatıra gelen şeylerden uzaklaşmak, böylece bütün his ve düşünceleri ile, Allah ile başbaşa bulunabilmektir.

Zümer Suresinin 11 ve 12 nci ayetleri şu mealdedir. “...**De ki, dini, Allah'a hâlis kılarak ona kulluk etmekle emrolundum.. Müslümanların ilki olmakla emrolundum...**”

Peygamberimiz, yalnız Allah' a ibadete, dini ona hâlis kılmaya böylece Müslümanların ilki olmaya memur olduğunu ve şayet Rabbine karşı gelirse büyük günün azabından korktuğunu ilân ediyor.

Bu ilân, tevhid akidesini, İslâmın getirdiği gibi tecrit etmek hususunda çok büyük kıymeti hâizdir. Peygamberimiz bu makamda, sadece Allah'ın bir kuludur. İşte, onun ötesine geçemeyeceği makam budur. İbadet makamında bütün kullar berabece saf dururlar... Allah'ın zatı, bütün kulların üstünde Tek olarak yücelir... İşte, gaye budur. O vakit, Uluhiyet (*ilahîlik*) mânası ile ubudiyet (*kulluk*) mânası iyice belirlenmiş olur.

Mevlâna Mesnevisinde “...**Allah'a secde etmek, o yapışık kerpici koparmaktır ki, Hakk'a kurbiyeti** (*yakınlığa*) **mucip olur...Nitekim Kur'anda ,secde et ve yaklaş...**” buyurulmuştur demektedir.

Allah aşkıının susaması, kalbindeki ayrılık ateşidir. Kişinin varlığı ile benliği visale mâni olmaktadır. Ondan kerpiç koparılması o engelin yavaş yavaş izâlesi (*ortadan kaldırılması*) mânasına gelir. Mevlâna buyuruyor ki, varlık duvarından bir kerpiç koparmak, secde etmek gibi Allah' a yaklaşmak olur... Nitekim bir **hadiste “... bir kulun Rabbine en yakın bulunması, secde halindedir...**” ve başka bir hadiste ise “...**Allah'a çok çok secde et.. çünkü sen secde ettikçe Cenab-ı Hak, seni bir derece yükseltir.. ve yine o secde ile senden bir hatayı düşürür, yani af eder...**” buyurulmuştur.(3)

Namazla İlgili Hadis-i Şerifler

A- Allah'a seni görüyormuş gibi ibadet etmelisin... Her ne kadar sen onu görmüyorsan da muhakkak O seni görüyor. (4)

- B- Söyleyin, birinizin kapısı önünde bir akar su bulunsa, hâne sahibi de günde beş defa içinde yıkansa ne dersiniz, vücudunun kirinden pasından bir şey bırakır mı? Hiç bir şey bırakmaz dediler... Peygamberimiz buyurdu ki beş vakit namaz da işte bunun gibidir. Onlarla Allah günahları yıkar, siler... (5)
- C- Dünyada zühd ve takva yolunu tut, Allah seni sevsin... Halkın elindekine göz dikme, halk da seni sevsin... (6)
- D- Abdullah bin Mes'ud şöyle demiştir: Peygamberimize ,amellerin hangisi Allah'a daha sevgilidir, diye sordum. “ Vaktinde kılınan namaz “buyurdu. Sonra hangisi dedim: “Birri Valideyn (ana babaya iyilik) buyurdu. Sonra hangisi dedim: “Allah yolunda cihad” buyurdu. (7)
- E- Vakit geçmeden namaz kılmakta ve ölmeden evvel tevbekâr olmakta acele ediniz. (8)

NETİCE

Namaz, insanın zâhiri, bâtını, cismi, ruhu, akli ve bütün benliği ile Allah'a yönelmesidir. O, ne mücerred (*soyut*) bir idman hareketi, ne de mücerred bir ruhâni harekettir. İslâmdaki namaz, hayat görüşünü İslâmi yönden hülâsa eden bir ibadettir.

İslâmiyet, insanı ancak cismi, akli ve ruhu ile birlikte bir varlık olarak kabul eder. Ruhun harekete geçmesi için cismin hareketsiz kalması şart olmadığından ikisinin de hareket ve faaliyetini sağlar. Böylece büyük namaz ibadetinde üç kuvveti birlikte harekete geçirerek tam bir teslimiyetle Hâlıkına (*Yaratıcısına*) yönelir. Kıyam, rüku ve secde ile vücudunu, kıraet ve mânaları ile tefekkürle aklını, tam bir teslimiyet içinde Allah'a yönelmesiyle de ruhunu harekete geçirmiş olur ki, bunların hepsi aynı anda yapılmaktadır. Böyle bir namaz her rekâtında İslâmın hayat nizamının ve hayat görüşünün hatırlanmasına vesile olur.

Mü'min Suresinin 65 nci ayeti “...**O, Hayydır** (daima yaşayandır)... **O'ndan başka hiçbir tanrı yoktur. O halde O'na, dininde ihlâs ve samimiyet erbabı olarak “Hamd olsun kâinatın Rabbi olan Allah'a diyerek dua edin”** mealindedir.

Evet, tam manası ile hayat sahibi olan yalnız Allah'tır. O, sonradan kazanılmış, yahut yaratılmış değil, Zâtına mahsus ezeli, ebedi hayata sahiptir. O'nun hayatının ne önü ne sonu vardır. Fâni değildir. Kadim ve bâkidir. O'nun hayatı hiçbir arızaya uğramaz, zamanla değişmez... Allah'tan başka hiçbir şeyde böyle bir hayat vasfı yoktur.

Bu âyetin derin manasını düşünerek, duyarak bütün Müslümanların tam bir ihlas ile ve “Elhamdülillâhi Rabbil’âlemin” demek sureti ile her an Hakk’a yönelmesini bütün kalbimle temenni ederim.

Erenköy: 19.03.1979

Yazıda ismi geçen âyet ve hadislerin yerleri

- 1- Hak Dini Kur’an Dili Cilt:4 , sahife:2681
- 2- Müzzemmil suresi ayet 8 : “Rabbinin adını an ve bütün varlığıyla O’na yönel”
(vezkurismi rabbike ve tebettel ileyhi tebdilâ)
- 3- Şerh-i Mesnevi cilt:2, kitap:2, sahife:400
- 4- Buhari (İman), Müslim (İman)
- 5- Sahih-i Buhari Tercümesi cilt:2,hadis: 319
- 6- Riyazüssalihin cilt:1, hadis:494
- 7- Sahih-i Buhari Tercümesi cilt:2,hadis: 318
- 8- Şerh-i Mesnevi cilt:2, kitap:3, sahife:803